

המכון לאחריות תאגידית

יוני 2015

נייר עמדה

דרישת השקיפות במדריך לפיתוח בר- קיימא בחברות ממשלתיות

**מוגש לוועדת הכלכלה של הכנסת במסגרת דיון מיוחד
ביום איכות הסביבה, 23.6.2015**

מאת: ליעד אורתר¹

ראש תחום דיווחי קיימות, המכון לאחריות תאגידית
במרכז האקדמי למשפט ולעסקים

www.csri.org.il

¹ Liad.ortar@gmail.com

הקדמה – על חשיבות עקרון השקיפות באחריות חברתית וסביבתית של תאגידים

עקרון השקיפות (Transparency) מהווה עמוד תווך מרכזי בגישת האחריות החברתית של תאגידים. התצורה המרכזית בה העיקרון לובש צורה והתגבש בשנים האחרונות היא באמצעות תיקשור וחשיפת הביצועים הלא פיננסיים במסגרת דוח אחריות חברתית (חברתי-סביבתי) שנקרא לעתים גם דיווח קיימות (sustainability report) או דיווח לא-פיננסי. יש לציין כי דוח קיימות אינה התצורה הבלעדית של תיקשור מידע לא פיננסי ולמעשה כל מידע לא פיננסי אשר מפורסם ע"י תאגידים יכול להיכלל במסגרת זו. לדוגמא, הודעות לעיתונות, פליירים, קמפיינים פרסומיים, פניות לציבור, מידע המופיע על גבי תוויות המוצרים וכו'.

תכלית תצורת הדיווח החברתי-סביבתי הוא "לעשות סדר" בתוך אוסף תצורות הדיווח השונות, להסדיר את האספקטים הטכניים בדיווח וחשוב מכל, לתת את האפשרות להשוות בין ביצועי חברה אחת לחברה שנייה ובמגמת הביצועים של אותה החברה לאורך ציר הזמן.

דיווח לא פיננסי הינו מהלך מוסדר למסירת מידע ונתונים המשקפים באופן מאוזן ומייצג את הדרך שבה התאגיד משפיע על הסובבים אותו (משקיעים, עובדים, לקוחות, עמותות וכו') ועל האופן שבכוונתו להיטיב את השפעתו על קבוצות אלו. בין השאר, על התאגיד להציג תיאור מדויק, נכון ואמין של הקשיים והסוגיות שעמם הוא מתמודד בתחומים האלה. מטרת הדיווח היא להניע תהליך של מחויבות מצד התאגידים לחיזוק הפעילות החיובית שלהם, בהנחה שדיווח על הפעילות הנעשית בתחומים אלו ופרסומה עשויים להמריץ את התאגיד לנקוט יותר ויותר פעילויות מסוג זה.

כמו כן, הדיווח מאפשר לציבור ולמחזיקי העניין להעריך את הישגיו של התאגיד בתחום זה ולכלכל את צעדיהם כלפיו לפיהם. עצם ההחלטה על דיווח פועלת כזרז לתהליכים ושינויים בתוך התאגיד ובקשר שלו עם עובדים, לקוחות, ספקים ואחרים, ויש בה כדי לבנות אמון ולחזק את הקשר והאמון בין התאגיד לבין מחזיקי העניין שלו. הדיווח החברתי-סביבתי מאפשר אפוא הסתכלות על העסק מפרספקטיבה שונה, מעבר לביצועים הפיננסיים, ולעתים מאפשר זיהוי של צרכים שלא קיבלו מענה או של הזדמנויות שלא נוצלו. כיום אנו רואים שתוצרי הדיווח הלא פיננסי הולכים ומקבלים מקום וחשיבות במסגרת הדיווחים בשוק ההון וזאת במסגרת תחום מתפתח הנקרא "השקעות אחריות" Responsible Investments.

בשנת 2012 פורסם מחקר אמפירי שנעשה בבית-הספר למינהל עסקים בהרווארד.² במחקר נבחן מידע חברתי וסביבתי ב 58 מדינות תוך הצלבתו עם מידע שמתפרסם על תאגידים. המחקר מראה באופן מובהק כי אימוצה של גישה מחייבת לדיווחי אחריות תאגידית שיפר את האחריות התאגידית של חברות, והוביל לכך שפיתוח בר-קיימא והכשרת עובדים בתחום זה קיבלו עדיפות רבה יותר במכלול הפעילות התאגידית. נוסף על כך, ביצועי הממשל התאגידי השתפרו, ויותר חברות מיישמות נוהלי אתיקה נגד שחיתות ותשלומי שוחד.

² Ioannou, Ioannis, and George Serafeim. "The consequences of mandatory corporate sustainability reporting." Harvard Business School Research Working Paper 11-100 (2011).
http://www.hbs.edu/faculty/Publication%20Files/11-100_35684ae7-fcdc-4aae-9626-de4b2acb1748.pdf

במחקר שנעשה באירופה³ בשנת 2007 נבחנו ביצועיהן של 540 חברות ונמצא כי עצם התהליך של כתיבת דוח אחריות תאגידיית היה זרז חשוב לקידומו של שינוי ארגוני ותרם לבחינת המידע הקיים בארגון, לבחינת תהליכי הניהול הקיימים ולהקמה של מערך לפיתוח בר-קיימא.

בארה"ב התפרסם זה לא כבר מחקר רב ממדים שסקר את נוהגי הדיווח החברתי-סביבתי של 500 החברות הגדולות במדינה, הנכללות במדד S&P500.⁴ במחקר נמצא שלמעט חברה אחת, כל החברות מדווחות בצורה כזאת או אחרת על ביצועיהן בתחום. הדגש בדיווחים האלה – שאותם מעודדת הרגולציה של רשויות המס ושל רשויות ניירות ערך – מושם דגש על שקיפות ועל הצגת ניהול סיכונים מנקודת מבטו של המשקיע. במחקר נמצא כי חברות אשר פרסמו דוחות אחריות תאגידיית מלאים (ולא הסתפקו בדיווח כסעיפי חשיפת סיכון בדוחות הכספיים) הציגו מכלול ניהולי רחב יותר, ששילב את הצגת הסיכונים לצד ההזדמנויות.

כיום, תאגידיים עסקיים ואחרים מכל רחבי העולם מפרסמים דוחות כאלה באופן וולונטרי ולרוב ללא פיקוח חיצוני והבלתי תלוי על תוכנם. החל מסוף שנות ה-90 מתחילה להתהוות סטנדרטיזציה של הדיווח (דוגמה בולטת לכך היא סטנדרט הדיווח של ארגון ה-GRI⁵ אולם דוחות רבים עדיין אינם עומדים בסטנדרטים הללו. הדבר מקשה כמובן את יכולת השוואה בין הדוחות ויוצא מכך, בין ביצועי החברות (עלינו להסתייג ולציין כי מחקרים אחרונים מראים כי גם עבור חברות המיישמות את הנחיות ה-GRI, יכולת השוואתיות בין דוחות אינה ברורה מאילה). כיום יותר מ-3,000 חברות עסקיות וארגונים, קטנים כגדולים, מכל רחבי העולם, מדווחים על פעילותם בתחום האחריות החברתית-סביבתית. יותר מ-23,000 דוחות אחריות חברתית-סביבתית פורסמו בעולם מאז שנת 1992. בישראל פורסמו בשנת 2013 כ-14 דוחות קיימות בלבד!⁶

לסיכום, אחריות חברתית של תאגידיים הינה גישה הוליסטית המחפשת את דרכה בין מאחד להציג כלי ניהול קונקרטיים לתאגידיים המבקשים להיות "בסדר" ולנהוג באופן אחראי לבין הצורך לתת למנהלים את מרחב הבחירה והאחריות המצוי באופן טבעי במרחב שהוא מעל לרף הציאות. התחבטות זו מתרחשת בעצם הימים האלו בכל העולם וגם בישראל. בתוך דינאמיקה זו אספקט השקיפות נשאר מרכזי ומהותי ובלעדיו כל גישה יישומית של אחריות תאגידיית נשארת חסרה.

³ Garz H. and C. Volk, "What Really Counts: The Materiality of Extra-Financial Factors", West LB Research, February 2007.

⁴ DeSimone, Peter. "Integrated Financial and Sustainability Reporting in the United States". Sustainable Investments Institute (Si2), (2013). http://irrcinstitute.org/pdf/FINAL_Integrated_Financial_Sustain_Reporting_April_2013.pdf.

⁵ ה-GRI הוא גוף בין-לאומי הפועל כזרוע ביצועית של סוכנות הסביבה של האו"ם (UNEP) במטרה להרחיב את מספר החברות והארגונים הציבוריים ברחבי העולם המוציאים דיווחי קיימות וולונטריים במסגרת פעילותם העסקית השוטפת. אמצעי ההטמעה המרכזי המשמש את הארגון הוא ניסוח הנחיות (Guidelines) וקביעתן כסטנדרט בין-לאומי לניסוח דוחות קיימות. יתרון הגדול של הנחיות ה-GRI הוא בכללותן ובכך שהן משמשות סטנדרט בין-לאומי בר-השוואה. להרחבה בעניין ה-GRI ראו להלן, סעיף ו'.

⁶ סיכום שנת 2013 בדיווחי אחריות תאגידיית בישראל, המכון לאחריות תאגידיית (2014). <http://www.csri.org.il/?p=727>.

שקיפות חברתית-סביבתית כחובה מוסרית של חברות ממשלתיות

החברות הממשלתיות בישראל פועלות מכוח חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה - 1975.⁷ בסעיף 4(א) לחוק נקבע כי חברות ממשלתיות מחויבות על פי דין לפעול "על פי השיקולים העסקיים, לפיהם פועלת חברה לא ממשלתית". יוצא מכך שמכיוון שכל יתר החברות הפועלות במדינת ישראל אינן חייבות בדיווח חברתי-סביבתי אזי שגם החברות הממשלתיות רואות עצמן פטורות, וזאת למעט הבנקים אשר לראשונה זוכים החל מהשנים האחרונות להתייחסות רגולטורית מפורשת בנוגע לפרסום דוח אחריות תאגידית.

בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים הוספה לאחרונה תוספת משמעותית באלו המילים: "תאגיד בנקאי ייתן גילוי לאותם הנושאים הרלוונטיים לפעולותיו בתחום האחריות התאגידית במהלך תקופה של עד שנתיים שהסתיימה במועד הדוח (תקופת הדיווח). הדוח על אחריות תאגידית עשוי להתייחס לנושאים כמו מחויבות למעורבות בקהילה, לאיכות הסביבה, לטיפוח עובדים וסביבת העבודה, להגינות ללקוחות ולאתיקה בעסקים. מומלץ לתת גילוי למדדים כמותיים רלוונטיים, ולתקנים רלוונטיים לפיהם התאגיד הבנקאי פועל בתחום זה" (סעיף 2, עמ' 1-625)⁸ (הדגשה בקו תחתון היא של המחבר)

מתוך קריאת ההנחייה ברור היא כי אמנם מדובר על צפייה של הרגולטור לראות את הבנקים בישראל מפרסים דוח אחריות תאגידית, אם כי תוכנו הינו נזיל למדי ובגדר המלצה בלבד ללא הנחיות מחייבות או הפנייה לסט הנחיות דיווח מקובל. זהו צעד ראשון חשוב, אך בלתי מספק שאינו יתרום להעמקת והסדרת הדיווח הלא פיננסי של תאגידים בכלל ובנקים בפרט.

כאמור, מבחינה חוקית נכון הדבר שאין חובה חקוקה, אך נשאלת השאלה האם חברה המצויה בבעלות הציבור הרחב אינו מן הראוי שתהיה כפופה למערך מוסרי עמוק ורחב יותר אשר יהווה דוגמה ליתר שחקני השוק החופשי? אנו במכון לאחריות תאגידית סבורים שכך הוא. כותב מסמך זה, במסגרת פעילותו הקודמת למכון, היה מעורב במהלך לניסוח הצעת חוק⁹ אשר תכליתה הייתה זו בדיוק. להלן, הצעת חוק החברות הממשלתיות (תיקון – חובת דיווח חברתי-סביבתי), התשע"ג-2013 אשר ביקשה לשנות בהתאם את חוק החברות הממשלתיות. הצעה זו הוגשה לראשונה בכנסת השמונה עשרה אז היא נדחתה ע"י ועדת השרים לחקיקה. הצעת חוק זהה הונחה גם על שולחן הכנסת התשע עשרה.

⁷ להלן קישור לנוסח החוק המלא - http://www.knesset.gov.il/review/data/heb/law/kns8_govtcorp.pdf

⁸ ראה עמוד אחרון בהוראות המפקח על הבנקים -

<http://www.boi.org.il/he/BankingSupervision/SupervisorsDirectives/2011/620.pdf>

⁹ הצעת החוק הראשונית נכתבה ע"י הקליניקה לפרקטיקה ומדיניות סביבתית באוני' בר-אילן בהובלתו של פרופ' אורן פרוז -

<http://envclinic.biu.ac.il>

להלן הנוסח המלא של הצעת החוק:

ההצעה מציעה תיקון סעיף 321. בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ס"ח התשל"ה, עמ' 132. (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 32(א), אחרי פסקה (1) יבוא: "א1) לקבוע את מדיניות החברה בתחום החברתי והסביבתי"; תיקון סעיף 332. בסעיף 33 לחוק העיקרי – 1) (בכותרת השוליים, המילה "כספיים" – תימחק; 2) (בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (4) יבוא: "5) דו"ח חברתי-סביבתי שיבוצע לפי כלי הערכה ודיווח המנויים בתוספת הראשונה א' לחוק זה"; 3) אחרי סעיף קטן (א1) יבוא: "א2) שר האוצר, בהתייעצות עם הרשות ובהתייעצות עם השר האחראי על החברה הממשלתית, רשאי לקבוע רמת דיווח נמוכה מזו הקבועה בתוספת הראשונה א', בהתאם לטיב ואופי פעולתה של החברה. (א3) שר האוצר, בהתייעצות עם השר להגנת הסביבה, שר התעשייה, המסחר והתעסוקה ושר הרווחה והשירותים החברתיים, לפי העניין, ובאישורה של ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת, רשאי לשנות את התוספת הראשונה א'." הוספת תוספת ראשונה א'3. אחרי התוספת הראשונה לחוק העיקרי יבוא: "תוספת ראשונה א' (סעיף 33) דו"ח חברתי-סביבתי לפי כללי הדיווח של ארגון ה-G3 - Sustainability – Global Reporting Initiative ("GRI") - Reporting Guidelines (2006).¹⁰

למרות שהמערך החוקי הישראלי עדיין לא התאים עצמו עדיין לדרישה להגברת השקיפות החברתית-סביבתית של תאגידים בכלל ותאגידים ממשלתיים בתוכם, נציין לטובה כי מערך הניהול הממשלתי כן מאמץ צעדים בכיוון של העמקת השילוב של שיקולי קיימות ואחריות חברתית בניהול. בדצמבר 2013 פרסמו רשות החברות הממשלתיות והמשרד להגנת הסביבה את "המדריך לפיתוח בר-קיימא בחברות ממשלתיות"¹¹ (להלן – המדריך). מסמך זה הינו תוצאה, של עבודה פנימית בין משרדי הממשלה ולחץ ציבורי של ארגוני הסביבה ארוכי שנים אשר החל כבר לפני עשור ב-2004 בשאלתא אשר הופנתה ע"י ח"כ לשעבר רומן ברונפמן לשר האוצר דאז ח"כ מאיר שטרית אשר השיבו כי:

"החובה למתן גילוי נאות לסוגיות איכות הסביבה, המשפיעות על פעולות החברה, חלה על חברות ציבוריות בהתאם לחוק ניירות ערך ומדיניות רשות ניירות ערך. חברות ממשלתיות אינן חברות ציבוריות, למעט אלו מתוכן שמניותיהן רשומות למסחר בבורסה - "אל על", "עשות אשקלון". לפיכך, החובה מכוח חוק ניירות ערך אינה חלה על חברות ממשלתיות, למעט הציבוריות שבהן. בסעיף 4(א) לחוק החברות הממשלתיות, תשל"ה-1975, נקבע כי חברות ממשלתיות מחויבות על-פי דין לפעול על-פי השיקולים העסקיים שלפיהם פועלת חברה לא ממשלתית. על כן, כמדיניות, משרד האוצר נמנע

¹⁰ מתוך אתר 'כנסת פתוחה' - <http://okneset.org/bill/5899>

¹¹ להלן קישור למסמך המלא - <http://www.gca.gov.il/NR/rdonlyres/7507D193-5219-4FD4-9E7B-455BAB15F4BB/0/madrijpituaibarkaiima.pdf>

מלהחיל על החברות הממשלתיות חובות נוספות, מעבר לחובות החלות באופן אחיד על כלל החברות במשק, למעט כאלו הנובעות מהיבט ספציפי הנוגע לסביבה העסקית של חברה מסוימת או של קבוצת חברות¹².

המשך הלחץ הניב ביוני 2009 את הפרסום של חוזר מנכ"ל רשות החברות הממשלתיות דאז, ד"ר אודי ניסן אודות חובת האימוץ של תכנית לפיתוח בר קיימא בחברות ממשלתיות. בדיקה שבוצעה ע"י 'חיים וסביבה' מצאה כי בפועל מעטות היו החברות הממשלתיות שהתייחסו כלל לחוזר. כאמור, המהלך האחרון של פרסום המדריך הינו חשוב ביותר אם כי למיטב שיפוטנו חסר את המרכיב המרכזי של גישת הקיימות והאחריות החברתית של תאגידים, מרכיב השקיפות כפי שזה הוסבר לעיל.

---

¹² http://knesset.gov.il/tq/knesset_new/knesset16_huka/HTML_28_03_2012_04-52-37-PM/FTR_150-04JUL05_SIFRIA-036.html

מרכיב השקיפות במדריך לפיתוח בר קיימא של חברות ממשלתיות

בחינה מדוקדקת של המדריך מעלה כי דרישת השקיפות הציבורית אכן מקבלת מקום מרכזי בתהליך העבודה ובמכלול הפעילות כולה, אך בפועל דרישה זו אינה מפורטת ונהירה דיה ואינה עולה בקנה אחד עם הגישות העולמיות המקובלות לתחום הקיימות שם השקיפות הינה אבן ראשה. בהקשר זה עלינו לציין כי חלק מגישות היישום עליהם מסתמך המדריך מציבות את השקיפות בלב הפעילות (לדוגמה ה GRI וה Global Compact) ואילו אחרות הינן גישות ניהוליות במהותן המופנות בעיקר כלפי ההתנהלות הפנים-ארגונים והקמת של מערכות ניהול מתאימות (ISO 26000, ת"י 10000 דירוג מעלה).

מחד, המדריך מציין במפורש כי: "מלבד מקרים חריגים בשם עקרון השקיפות יש לספק דיווח לציבור הרחב ואל מול מחזיקי עניין נוספים בארגון ומחוצה לו" (המדריך, עמ' 35) ואילו בטבלא 1 במדריך (המדריך, עמ' 15), המציגה את ההיבטים המרכזיים של ניהול קיימות בארגון, מצוין כי הדיווח הינו רק חלק מהתחום הכלכלי ואינו מהווה מטרת-על לכל המהלך:

טבלה 1. היבטים מרכזיים של קיימות בניהול הארגון

תחום	היבטי קיימות מרכזיים
כלכלי	פיתוח עסקי ארוך טווח ויציבות עסקית בתרחישים לא צפויים עמידות אל מול תנודתיות במחירים של חומרי גלם ואנרגיה ניהול חשיפה לסיכונים מטבע, אשראי ומימון תחזוקת ציוד, אמינות אספקה וניהול בלאי ניהול השקעות אחראיות (RI) ⁴ הטמעת מערכת לניהול איכות (כגון ISO 9001)
סביבתי	שימוש מושכל במשאבים ושימוש במשאבים מתחדשים (אנרגיה, מים, חומרי גלם) זיהום אוויר שינוי אקלים טיפול בשפכים צמצום דלף ופחת מים פסולת מוצקה ומחזור זיהומי קרקע (טיפול בזיהומים היסטוריים, מניעת זיהומים עתידיים) פגיעה בשטחים פתוחים ובמגוון ביולוגי ושיקומם ⁵ ניהול חומרים מסוכנים (הפחתה במקור, מחזור וסילוק מוסדר) מוכנות לתקלות ולאירועי חירום הטמעת מערכות לניהול סביבתי ולניהול סיכונים סביבתיים (למשל, ISO 14001) הטמעת ראייה של מחזור חיים מלא בפעילויות הארגון (life cycle assessment) צמצום נסועה של עובדים בנייה ירוקה (למשל, ת"י 5281)
אנושי	מורל, סיפוק אישי ומוטיבציה של עובדים תרבות ארגונית תומכת הכשרה והדרכה של כוח אדם מסלולי קריירה והתפתחות מקצועית בארגון תנאי העסקה ופרישה הוגנים בטיחות וגהות (למשל, על-ידי הטמעה של תקן OHSAS 18001) תמריצים למנהלים מערכת יחסים מול ועד העובדים
חברתי	ממשל תאגידי תקין וקוד אתי ממשק מול רשויות ממשל ועמידה בדרישות רגולציה ממשק יחסי גומלין מול ספקים ושותפים עסקיים מערכת יחסים עם לקוחות ומיצוב מותג <u>דיווח, שיתוף ושקיפות מול מחזיקי עניין</u> הטמעת מערכות לניהול אחריות חברתית (למשל, ת"י 10000, ISO 26000 ועוד) קשר עם קהילות מקומיות

בתיאור מבנה התהליך לאימוץ גישת הקיימות נושא הדיווח עולה רק בשלבים המאוחרים יותר, בשלב מימוש האסטרטגיה. גישה זו של דיווח כתוצאה מאוחרת של התהליך עומד בסתירה למהות הגישה כפי שזו מוצגת ע"י ארגון ה GRI אשר מבקש דווקא להתחיל כל תהליך דיווחי בהיוועצות עם מחזיקי העניין של הארגון, היוועצות

אשר מניחה את היסודות למדיניות כולה ולדיווח החברתי-סביבתי המהווה חלק בלתי נפרד ממנה. אמנם תהליך ההיוועצות מוצג במדריך כבר בשלב ההנעה של התהליך אך תצוגה זו ללא הקשר ותוצר הדיווחיות הינה תצוגה חלקית. לראייה, מציין זאת המדריך בעצמו: "נקודת המבט של מחזיקי העניין היא ציר מרכזי בהטמעת פיתוח בר-קיימא בארגון, החל מתהליך של גיבוש האסטרטגיה תוך שיתוף נאות של מחזיקי העניין המרכזיים, דרך קביעת הסוגיות המרכזיות לטיפול במסגרת התכנית וכלה בדיווח תקופתי שקוף ורלוונטי עבור מחזיקי העניין" (המדריך, עמ' 25).

פרק טו של המדריך מוקדש לנושא הדיווח ושם מצוין כי: "דיווח פומבי ושקוף בנוגע ליוזמות הפב"ק בארגון עשוי אף לתרום לאסטרטגיה השיווקית ולחיזוק התדמית של הארגון בעיני הציבור והלקוחות. עם זאת, חשוב לזכור כי הדיווח הוא קודם כול אמצעי לניהול היישום של התכנית האסטרטגית והמטרות שהוגדרו על-ידי הדירקטוריון, ועל כן אין להפוך את תהליך הדיווח למטרה בפני עצמה, ואין צורך במדידה של מדדים שאינם רלוונטיים למימוש התכנית האסטרטגית שנקבעה" (המדריך, עמ' 34).

בהקשר לכך, אחד הוויכוחים המרכזיים היום בזירת האחריות התאגידית בישראל כמו גם בעולם כולו היא האם דיווח הוא תכלית הכול והאם נכון יהיה דווקא להתחיל בדרישה להקמת מערכי ניהול המציגות שיפורים בביצועים החברתיים והסביבתיים ולהרחיבה רק במועד מאוחר יותר גם לפרסום דיווחי קיימות. שאלת הביצה והתרנגולת בהחלט ראויה להתעמקות אך נציין כי במבט היסטורי תחום האחריות התאגידית צמח מגישת יחסי הציבור בארה"ב בתחילת המאה ה-20 ותכלית התקשור שבין התאגיד לעובדיו ולציבור הרחב (המונח 'מחזיקי עניין' הוצג רק בסוף שנות ה-70) הייתה החשובה יותר וממנה צמחו גישות ניהוליות כאלו ואחרות. כך היה גם בהקשר הסביבתי, מקרי אסון סביבתיים וגילויים של ניצול משאבי טבע חמורים הם אלו שהובילו להקמת גישות ניהול ולא ההפך. אי לכך, עמדת כותב מסמך זה (ואין זה סוד) היא כי דיווח קיימות מהווה תכלית בפני עצמה אשר בדרך הליט-ברירה תאלץ תאגידים ליישם גישות ניהול מתאימות. ייתכן כי בדינאמיקה הפוכה, לא תושג מטרה זו.

המדריך עצמו גם כולל נספח אשר מציג מתווה דיווחי עבור כל סוגיה לדיווח (ראה איור בהמשך, המדריך, עמ' 45) ורשימת מדדי ביצוע לפיתוח בר קיימא¹³ לדוגמא, צריכת מים, יצירת פסולת, הכשרת עובדים וכו' (המדריך, עמ' 47).

1. הגדרת המטרה להשגה:
 תחומים רלוונטיים (נסמנו את הנחוצי):
 איתנות כלכלית / איכות הסביבה / הון אנושי /
 חברה וקהילה
 מדד ביצוע (תפוקה/תוצאה מרכזית):
 יעד/ים למימוש בתאריך: __/__/__
 מצב בעת דיווח קודם (__/__/__):
 מצב נוכחי:
 גורם אחראי:
 משאבים שהוקצו למימוש:

¹³ בלשון ה GRI מדדים אלו מכונים מדדי ביצוע Performance Indicators ובמסמך זה הם מכונים מדדי תוצאה.

סיכום

המדריך מציג גישת עבודה מקיפה ומעמיקה כל האמור לאימוץ עקרונות הקיימות בפעילותן של החברות הממשלתיות בישראל. אנו במכון לאחריות תאגידית סבורים כי על חברות אלו רובץ עול מוסרי כבד יותר מאשר יתר החברות הפועלות בסקטור הפרטי ודרישת האחריותיות accountability מהן הינה מתבקשת ואך טבעית. באופן טבעי, נציגי המגזר השלישי פועלים לקידום תפיסת עולמם באמצעים העומדים לרשותם כאשר הלחץ הציבורי הוא אמצעי מרכזי ושינויי חקיקה הם תוצר מתבקש. עבור התאגידים הממשלתיים (והפרטיים כאחד) כל שינוי חקיקתי נתפס כהכבדה על פעילותן ולכן ההתנגדות וההצלחה בסיכול הצעות החוק. המדריך הנסקר בנייר זה מבקש להציג "דרך שלישית" שהיא שינוי מדיניות ציבורית במנגנונים פנים ממשלתיים מבלי לעבור את שלבי החקיקה וההיוועצות הציבורית המתלווה לשלוש הקריאות והדיון במליאת הכנסת.

כאשר אנו בוחנים את המדריך לעומקו מפרספקטיבת הדיווח החברתי-סביבתי מתגלה מצד רצון כנה ואמיתי להציב את הנושא במרכז העשייה אך במקביל האמירה מקבלת הסתייגות בדמות התניה שיוקית והצגת נוסחאות ומנגנוני דיווח אשר אינם עולים בקנה אחד עם אותם גישות יישום המובאות כמקורות מידע מרכזיים עבור המדריך עצמו. בנוסף, אם המדריך היה באמת מבקש להוות כלי עזר לדיווח חברתי-סביבתי אזי אלו המבקשים להסתייע בו לשם כך, לא היו מוצאים בו את הנחיות המתאימות. דיווח חברתי-סביבתי הינו גישת רחבה העומדת בפני עצמה ואולי בהמשך לפרסום המדריך מתבקש כי יפורסם מדריך נוסף רק עבור פרסום דוחות. אנו נשמח להפנות את הכותבים ויתר המעוניינים אל תזכיר הצעת החוק אחריות תאגידית "חובת דיווח", התשע"ד 2014 אשר מפורסם באתר המכון לאחריות תאגידית¹⁴ וצפוי להיות מונח על שולחן הכנסת במהלך השבועות הקרובים. מסמך זה כולל הנחיות דיווח חברתיות-סביבתיות מפורטות (ראה נספח 1) אשר יכולות להוות בסיס מוצק ליצירת כלי יישומי לדיווח, אם כי אם וכאשר החוק יעבור אזי הוא יחול גם על כל החברות הגדולות במשק, והחברות הממשלתיות בתוכן.

www.csri.org.il – אודות המכון לאחריות תאגידית

המכון לאחריות תאגידית הוקם בסוף שנת 2011 והוא פועל במרכז האקדמי למשפט ולעסקים. המכון הינו יחיד מסוגו בישראל, הוא גוף עצמאי ובלתי-תלוי ששם לעצמו למטרה לקדם ולבצר את ההגנה על האינטרס הציבורי במכלול השאלות הנוגעות לאחריותם החברתית של תאגידים בישראל. תחומי העיסוק העיקריים של המכון הם: אינטרס הציבור בשוק ההון, הפרטה ורגולציה, צדק מיסוי ודיווחי קיימות. ראשת המכון הינה ד"ר רונית דוניץ-קידר ומנהלו הוא ד"ר עופר סיטבון.

¹⁴ http://www.csri.org.il/?page_id=196

הנחיות לדיווח חברתי-סביבתי של תאגידים בישראל

(יצורף כנספח או כתקנות להצעת חוק אחריות תאגידית (חובת דיווח), התשע"ד (2014))

סעיף הדיווח	הנחיית הדיווח	אופן המענה
פרק א' פרטים ארגוניים וכלליים		
	מועד הדיווח	תאריך
	שם הארגון	כפי שהוא מופיע ברשם החברות / עמותות
	מספר עוסק מורשה / מספר ח.פ. / מספר עמותה רשומה	מספר - כ"ל
	תחום העיסוק	תחום פעילות הארגון לבחירה מתוך רשימת תחומי העיסוק של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
	בעלות	ממשלתית / פרטית / עירונית / ציבורית (עבור חברות ציבוריות יש להציג מבנה הבעלות)
	שם המנהל הכללי	טקסט – שם
	שם יושב ראש גוף ההנהלה העליונה	טקסט – שם
	שם הממונה על תחום הדיווח החברתי-סביבתי בארגון (להלן 'הגורם הממונה')	טקסט – שם
	כתובת דוא"ל של הגורם הממונה	כתובת דוא"ל
	טל"משרד של הגורם הממונה	מספר טלפון
	כתובת משרד של הגורם הממונה	כתובת
	אתר האינטרנט של הארגון	כתובת אינטרנט
	האם הארגון המדווח פועל גם מחוץ לתחומי מדינת ישראל? (אם כן וזו אותה ישות משפטית אזי יש להתייחס ליחידה שבח"ל כיחידה אורגנית למסגרת הדיווח הזו)	כן / לא
התרחשויות משמעותיות בארגון כיום ובתקופה שחלפה מאז הדיווח האחרון		
	מהם השינויים המרכזיים שחלו בארגון מאז מועד הדיווח האחרון? לדוגמא – תחלופה של בעלי תפקידי מפתח בארגון, פרסום נרחב (חיובי או שלילי) אודות הארגון, מוצריו או שירותיו, שינוי מהותי בהרכב בעלי העניין של הארגון ועוד.	פסקה המתארת שינויים ארגוניים ו/או אחרים שחלו במהלך השנה האחרונה
פרסומי דוחות		
	האם הארגון מפרסם 'דוח אחריות תאגידית' ¹⁵ ?	כן / לא
	כן – אנא ספקו קישור לעיון בדוח	כתובת אתר אינטרנט
	האם הארגון מפרסם ברבים דוח כספי שנתי?	כן / לא
	כן - אנא ספקו קישור לעיון בדוחות הכספיים	כתובת אתר אינטרנט
	האם בוצעה הבטחת איכות חיצונית ¹⁶ למידע המפורסם בדיווח זה?	כן / לא
	כן – אנא צרפו הצהרת הבטחת איכות בהתאם לנוסח המצורף	קובץ מצורף

¹⁵ דוח אחריות חברתי-סביבתית של תאגידים (בקיצור – דוח אחריות תאגידית או לחילופין דוח קיימות) הינו מסמך תקופתי המפורסם לציבור, המסכם ומציג את ביצועי הארגון בפרמטרים חברתיים וסביבתיים.

¹⁶ הבטחת איכות חיצונית – תהליך הבטחת איכות ובקרה המוודא את אמינות ונכונות המידע המפורסם בדוח. עפ"י רוב תהליך זה מבוצע ע"י צד שלישי, מבקר חיצוני אשר לא היה מעורב בתהליך הכתיבה של הדוח או מהווה חלק מהארגון המדווח עצמו.

	למסמך זה.	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע לא בוצעה הבטחת איכות למידע המדווח	
פרק ב' התנהלות פנים ארגונית		
משפט		
כן / לא	האם התנהלו במהלך השנה האחרונה או מתנהלים כעת משפטים / תביעות ו/או חקירות ידועות (ובכלל זה קריאה לשימוע של נושאי משרה) בנוגע לחשד לעבירות כלשהן על חוקי המדינה ו/או חוקים במדינות נוספות בהן הארגון פעיל? אנא התייחסו לשאלה זו בהקשר של כל תחומי הדיווח בהנחיות אלו.	
טקסט	כן – אנא פרטו מהם התיקים והחקירות המתנהלים, מהם המניעים לפתיחת החקירות וכיצד נפסק הדין בעניינם (או היכן הם עומדים במידה ולא נפסק הדין עדיין)	
ממשל תאגידי¹⁷		
כן / לא	האם קיימת בארגון מדיניות בנוגע לעצמאות גוף ההנהלה העליונה?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו את <u>מסמך המדיניות</u> ¹⁸	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא	האם קיימת בארגון מדיניות בנוגע לכשירות וכישורי חברי וחברות גוף ההנהלה העליונה?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו את מסמך המדיניות	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא	האם קיימת בארגון מדיניות בנוגע לשיבות גוף ההנהלה העליונה (וכינוס אסיפה כללית)?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו את מסמך המדיניות	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא	האם קיימת בארגון מדיניות בנוגע להפרדה בין תפקידי המנהל הכללי ויושב/ראש גוף ההנהלה העליונה?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו את מסמך המדיניות	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
אתיקה		
כן / לא	האם לארגון יש קוד אתי ¹⁹ ?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך זה	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא קוד אתי לארגון?	
כן / לא	האם בארגון קיימים נהלים למניעת שחיתות וניגוד עניינים?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו נהלים אלו	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע	
כן / לא	האם יש לארגון ממונה אתיקה?	
פרטי התקשרות	כן – אנא ספקו את פרטי איש הקשר	
טקסט	לא – מדוע אין מינוי שכזה בארגון?	
פרק ג' כוח אדם והון אנושי		

¹⁷ השאלות בפרק זה לקוחות מתוך שאלון ממשל תאגידי של הרשות לניירות ערך - http://www.isa.gov.il/Download/IsaFile_7077.pdf

¹⁸ **מסמך מדיניות** - הינו מסמך ארגוני אשר מציג את החזון והאסטרטגיה התאגידית (כולל יעדים מדידים) ביחס לנושא האמור ואת הפעילות המתרחשת לעמידה באסטרטגיה וביעדים אלו בטווחי הזמן המיידים, הבינוניים והרחוקים.

¹⁹ **קוד אתי** הינו אוסף הנחיות והגדרת חובות המהווה את תעודת הזהות הערכית והנורמטיבית שקהילה ארגונית או מקצועית מקבלת על עצמה כדי להעלות את רמתה המוסרית (מתוך אתר שקיפות בינ"ל ישראל - <http://www.ti-israel.org/?CategoryID=86&ArticleID=260>).

כללי	
קובץ מצורף + טקסט	מהו המבנה הארגוני? אנה פרטו מעט לגבי אופי וסוגי העובדים השונים
מספר	כמה עובדים מועסקים בארגון?
מספר באחוזים	מהו אחוז העובדים המועסקים באופן ישיר?
מדד – אחוז תחלופה בשנה וטקסט	מהו קצב תחלופת העובדים בארגון? אנה פרטו עבור כל סוגי העובדים
טקסט	מהם סביבות העבודה הפיזיות? אנה פרטו לפי חלוקת פלחי כוח העבודה (משרדי / קו יצור וכו')
משכורות ושכר	
מספר בש"ח	מהו השכר ברוטו לעובד עם המשכורת הנמוכה ביותר בארגון?
מספר בש"ח	מהו השכר ברוטו לעובד עם המשכורת הגבוהה ביותר בארגון?
מספר בש"ח	מהו השכר ברוטו החציוני ²⁰ בארגון?
טקסט	מהי מדיניות העלאת השכר בארגון?
כן / לא	האם עובדי החברה נהנים מזכויות סוציאליות מעבר לקבוע בחוקים הרלוונטיים? (לדוגמא קופות גמל, קרן השתלמות, הטבות בנושאי בריאות וילדים ועוד)
טקסט	כן – אנה פרטו מהן הזכויות ועבור מי מהעובדים הן ניתנות
טקסט + מספרים	כמה ימי מחלה ניתנים לעובדים? אנה פרטו
טקסט + מספרים	האם ניתנים ימי מחלה עבור ילדים? כן – אנה פרטו כמה עבור העובדים השונים
השקעה בכוח אדם ופיתוח הון אנושי	
כן / לא	האם מתבצעות בארגון הדרכות, השתלמויות, העשרה מקצועית, סדנאות לפיתוח אישי ולהעשרה מקצועית?
אחוז וטקסט	כן – אנה פרטו ובכלל זה אחוז העובדים השנתי הלוקח בהם חלק
כן / לא	האם קיימת בארגון מדיניות לגבי תהליכי הערכת ומשוב עובדים?
קובץ מצורף	כן – אנה צרפו את מסמך המדיניות
טקסט	לא – אנה הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה
קובץ מצורף + טקסט	האם קיימת בארגון מדיניות איזון פנאי-עבודה? כן – אנה פרטו וצרפו את מסמך המדיניות
עובדי קבלן	
מספר באחוזים	מהו אחוז עובדי הקבלן ²¹ המועסקים בארגון מסך העובדים בארגון?
כן / לא	האם לארגון מדיניות כתובה בנוגע ליחס להבטחת זכויותיהם כחוק של עובדי קבלן הנותנים שירותים לארגון?
קובץ מצורף	כן – אנה צרפו מסמך מדיניות זה
כן / לא	כן – האם הארגון מבצע בדיקות חיצוניות להבטחת מחויבות המעסיק בחברות הקבלן?
טקסט	לא – אנה הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה
מספר באחוזים	מהו האחוז של עובדי הקבלן (מתוך עובדי הקבלן המועסקים בארגון) שנקלטו להיות עובדי הארגון בשנה האחרונה?
גיוון תעסוקתי	
כן / לא	האם בארגון מדיניות לקידום אוכלוסיות מוחלשות ²² של החברה הישראלית?

²⁰ שכר הברוטו החציוני הינו גובה שכר הברוטו אשר כ 50% מעובדי הארגון מרווחים מתחתיו.
²¹ עובד קבלן הינו עובד של חברת כוח אדם המספקת שירותי כוח אדם של עובדים למען מעסיק אחר. כפועל יוצא מכך, עובד המועסק באמצעות קבלן הוא "עובד קבלן". (מתוך האתר - <http://www.kablan.org.il>)

כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה	קובץ מצורף
לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	טקסט
אנא ענו על השאלות הבאות עבור כל קבוצת אוכלוסייה מהאוכלוסיות הבאות: נשים, ערבים, חרדים, אנשים בעלי מוגבלויות, מבוגרים (+45), יוצאי אתיופיה	
מהו אחוז העובדים של כל אחת מקבוצות אלו מתוך כלל העובדים בארגון?	מספר באחוזים
מהו אחוז העובדים של כל אחת מקבוצות אלו מכלל העובדים שנקלטו בחברה בשנה המדווחת?	מספר באחוזים
מהו אחוז העובדים של כל אחת מקבוצות אלו שנמצא בדרגות הניהול בארגון?	מספר באחוזים
מהו אחוז העובדים של כל אחת מקבוצות אלו מתוך החמישית העליונה (20% עליונים) של מקבלי השכר הגבוה בארגון?	מספר באחוזים
התאגדות עובדים	
האם קיימת התאגדות עובדים במסגרת הארגון?	כן / לא
לא – אנא הסבירו מדוע	טקסט
כן – מהי מסגרת ההתאגדות?	ההסתדרות הכללית / הסתדרות לאומית / כוח לעובדים / ארגון אחר
כן – מהו אחוז העובדים המאוגד במסגרת זו?	מספר באחוזים
אנא ספקו את פרטי איש הקשר לגורם היציג של ההתאגדות	פרטים התקשרות
חיילי וחיילות מילואים	
האם לארגון מדיניות בנוגע ליחס לחיילי וחיילות מילואים וליחס לבני / בנות משפחה של חיילי וחיילות מילואים?	כן / לא
כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה	קובץ מצורף
לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	טקסט
מניעת הטרדה מינית	
האם לארגון תקנון למניעת הטרדה מינית וממונה לנושא?	כן / לא
כן – אנא צרפו תקנון זה	קובץ מצורף
כן – אנא צרפו פרטי איש קשר	פרטי התקשרות
כן – אנא תארו כיצד הנושא והתקנון הובא לידיעת כל העובדים	טקסט
לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא תקנון שכזה	טקסט
פרק ד' תפעול	
רכבים ותאונות דרכים	
מהו מספר הרכבים הנמצאים בניהול ישיר של הארגון?	מספר
האם קיימת בארגון מדיניות בנוגע להתמודדות עם תאונות דרכים?	כן / לא
כן – אנא העלו מדיניות זו כקובץ מצורף	קובץ מצורף
לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מדיניות שכזו	טקסט
האם בני משפחה רשאים לנהוג בכלי רכב הנמצאים בבעלות מלאה של הארגון?	כן / לא
כמה דו"חות תנועה התקבלו במעורבות של כלי רכב הארגון במהלך התקופה המדווחת?	מספר
כמה תאונות דרכים התרחשו במעורבות של כלי רכב הארגון במהלך התקופה המדווחת?	מספר

²² אוכלוסיה מוחלשת היא אוכלוסיה המצויה במצב סוציו-אקונומי נמוך ובמצב של קיפוח מרובה (בשוק העבודה הישראלי הכוונה היא בדר"כ לנשים, ערבים, חרדים, אנשים בעלי מוגבלויות, מבוגרים (+45) ויוצאי אתיופיה).

מספר	כמה ימי מחלה דווחו לארגון כתוצאה מחבלה של עובדים בתאונות דרכים?	
כן / לא	האם לארגון פעילות הדרכה לעובדים למודעות לתאונות דרכים?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו את תכנית ההדרכה	
מספר באחוזים	כן - מהו אחוז העובדים אשר נחשף לפעילות זו במהלך התקופה המדווחת?	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע	
נגישות		
כן / לא	האם לארגון מסמך מדיניות בנוגע לנגישות אתריה ושירותיה?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זו	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא	האם בארגון ישנו גורם ממונה 'רכז נגישות'?	
פרטי איש קשר	כן – אנא צרפו את פרטי איש הקשר	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין מינוי שכזה בארגון	
פרק ה' קשרי חוץ		
שיווק ופרסום		
כן / לא	האם לארגון מדיניות בנושא כללים אתיים לניהול הפרסום? ²³	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זו	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
שירות לקוחות וקשר עם הצרכנים		
כן / לא	האם לארגון מדיניות בנושא שקיפות ודיוק במידע אודות מוצרים ושירותים?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא + טקסט	האם הארגון מחויב לבחינת השפעות מוצריו ו/או שירותיו על בריאות הצרכנים ולמתן מידע מדויק בנושא לצרכנים? אנא פרטו	
כן / לא	האם הארגון מפרסם אמצעי תיקשור נגישים ללקוחות? (מספרי טלפון, כתובות דוא"ל, מדיה חברתית)	
טקסט	כן – אנא פרטו מהם אמצעי התיקשור	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע	
לובי פוליטי		
כן / לא	האם הארגון מפעיל גורמים מטעמו בכנסת ישראל או במוסדות ממשל אחרים כגון ועדות מקומיות, מועצות ערים וכו'?	
כן / לא	האם לארגון מסמך מדיניות בנוגע להפעלת גורמים מטעמו במוסדות ממשל שונים?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זו	
טקסט	כן – אנא פרטו בקצרה בנוגע לאילו סוגיות פועלים הגורמים ובאילו מוסדות	
פרק ו' רכש		
שרשרת הספקה – סחר הוגן		
כן / לא	האם לארגון מדיניות בנושא בדיקות 'מחזור חיי מוצר' הכולל בחינה של נאותות תהליכי יצור חומרי הגלם בה היא עושה שימוש (מעלה שרשרת ההספקה) ושל מוצריה לאחר תום השימוש בהם (מורד	

²³ אתיקה בפרסום הכוונה היא להנחיות והסייגים באשר להגנת הצרכן, מניעת פרסומות פוגעניות והמפרות פרטיות או מפרסמות דבר שאינו אמת. לדוגמה, סעיף 88, הכללים לתשדירי פרסומת עפ"י חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו התש"ן – 1980.

	שרשרת האספקה?)	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא	האם הארגון מבצע בדיקות עצמאיות בקרב ספקיו לבחינת תנאי העסקה והייצור שם?	
טקסט	כן – אנא תארו את מהלך הבדיקה, התדירות וממצאים מרכזיים	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין הארגון מבצע בדיקה מסוג זה	
קשר עם ספקים		
טקסט	מהי מדיניות התשלום לספקים השונים? אנא פרטו	
טקסט	האם קיים דיאלוג עם ספקים, במיוחד לגבי שינוי תנאים? אנא פרטו	
כן / לא + טקסט	האם הארגון מפנה אחוז מהרכש השוטף לעסקים קטנים? אנא פרטו	
כן / לא + טקסט	האם הארגון מפנה אחוז מהרכש השוטף לעסקים חברתיים? אנא פרטו	
השקעה חברתית (תרומה לקהילה)		
כן / לא	האם הארגון משקיע בחברה בהתאם לתכנית אסטרטגית המותאמת לליבה העסקית של הארגון ולערך המוסף שביכולתו לתת?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו את התכנית	
טקסט	לא – אנא פרטו האם הארגון משקיע בחברה ואם כן באיזה אופן, ומדוע לא על פי תכנית אסטרטגית	
טקסט + מספרים	מתי מתבצעת התנדבות העובדים, האם ע"ח שעות העבודה או ע"ח זמן העובדים? אנא פרטו את סך השעות	
טקסט	אנא פרטו האם הארגון משקיע בחברה כספים ו/או שווי כסף	
כן / לא	האם מתבצעת מדידה והערכה לגבי היעילות והחזר ההשקעה של <u>ההשקעה החברתית</u> ²⁴ ?	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע	
טקסט	כן – אנא פרטו לגבי התהליך וכיצד המסקנות ממנו מיושמות	
פרק ז' ביצועים סביבתיים		
ניהול סביבתי		
כן / לא	האם לארגון מדיניות סביבתית?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא	האם יש לארגון ממונה איכות סביבה?	
פרטי התקשרות	כן – אנא מלאו פרטי איש קשר	
כן / לא	האם לארגון תקן ניהול איכות סביבה ISO 14000 או תקן דומה / אחר?	
קובץ מצ"ב	כן – אנא צרפו את תעודת ההתעדה	
כללי		
כן / לא	האם הארגון אמץ יוזמות סביבתיות לשיפור ביצועיו או מוצריו בתחום ו/ או ביצועי לקוחותיו?	
טקסט	כן – אנא פרטו, כולל יעדים כמותיים	
כן / לא	האם הארגון עוסק בפיתוח מוצרים ושירותים המועילים לסביבה?	
טקסט	כן – אנא פרטו	

²⁴ המונח הלוועזי לסוגיה זו הינו Social Return On Investment.

תחבורה	
כן / לא	האם הארגון על מתקניו השונים נגישים להגעה בתחבורה ציבורית?
כן / לא	האם לארגון מדיניות בנושא עידוד תחבורה חלופית? למשל עידוד נסיעה משותפת ברכבים, התקנת לוקרים ומקלחות עבור נוסעים באופניים
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה
טקסט + כן / לא	כיצד מתבצע שינוע של חומרי גלם ומוצרי גמר? האם לארגון מדיניות בנושא זה?
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה
כן / לא + טקסט	האם נעשים מאמצים לייעל את תהליכי השינוע השונים? אנא פרטו
אנרגיה	
טקסט	מהם מקורות האנרגיה ²⁵ של הארגון? אנא פרטו
כן / לא	האם נעשים מאמצים להתייעלות אנרגטית?
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה
מדרך פחמני	
כן / לא	האם הארגון מודד את טביעת הרגל הפחמנית/מדרך פחמני ²⁶ שלו?
מספר בשווה ערך פחמן דו חמצני CO ₂ e	כן - מהו המדרך הפחמני של הארגון עבור התקופה המדווחת? (יש לחשב בהתאם למרשם הפחמן של המשרד להגנת הסביבה ²⁷ ולכלול את סקופ 1 + סקופ 2)
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע הארגון לא מבצע את המדידה
מים	
מספר בליטר	מהו סך צריכת המים של הארגון?
כן / לא	האם הארגון משפיע בצריכתו זו על מקורות מים טבעיים?
טקסט	כן – אנא פרטו
טקסט + קובץ מצורף	אנא הסבירו תשובתכם ואם כן – האם קיימת מדיניות בנושא? אם כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה
טקסט	באילו סוגי מקורות מים (מותפלים, ממוחזרים...) נעשה שימוש בפעילות הארגון?
טקסט	כיצד המים מטופלים בסיום השימוש – האם השפכים מועברים לביוב מוסדר? לא – לאן כן מועברים? אנא פרטו
מגוון ביולוגי	
כן / לא	האם לארגון השפעה על נושא המגוון הביולוגי ²⁸ ?
טקסט + קובץ מצורף	אנא הסבירו תשובתכם ואם כן – האם קיימת מדיניות בנושא? אם כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה
חומרי גלם, פסולת, אריזות ושימוש בחומרים ברי מיחזור ומוחזרים	
כן / לא	האם נעשים מאמצים לעבור לשימוש בחומרים ברי מיחזור וממוחזרים ²⁹ ?

²⁵ לנושא זה מבוצעת ההפרדה בין מקורות אנרגיה ראשוניים (תחנות כוח, גנרטורים וכו') ומקורות כוח משניים (צריכת חשמל באמצעות חברת החשמל שהיא זו אשר מייצרת את האנרגיה).

²⁶ מדרך פחמני Carbon Footprint הינו אופן חישוב תרומת הארגון לתופעת התחממות כדור הארץ בתצורה של כמות גזי חממה אשר הוא אחראי לפליטתם אם באופן ישיר ואם באופן עקיף.

²⁷ להלן עמוד מרשם הפחמן באתר המשרד להגנת הסביבה -

<http://www.sviva.gov.il/subjects/Env/ClimateChange/mitigation/GHG/Pages/default.aspx>

²⁸ מגוון ביולוגי הינו כלל המערכות האקולוגיות בכדור הארץ, על שפע המינים שבהם יחסי הגומלין בינם אשר מהווים את "מערכת הפעולה" של כדור הארץ. (מתוך אתר החברה להגנת הטבע - <http://www.teva.org.il/migvan>)

טקסט + קובץ מצורף	כן – אנא הסבירו ופרטו ואם קיימת מדיניות בנושא אנא צרפו מסמך מדיניות זה	
	לא – אנא הסבירו מדוע	
מספר באחוזים	מהו אחוז השימוש בחומר גלם ממקור ממוחזר מתוך סך תשומות הארגון?	
טקסט + קובץ מצורף	מהי מדיניות הטיפול בסוגי הפסולת השונים המיוצאים ממתקני הארגון? אנא פרטו וצרפו את מסמך המדיניות	
כן / לא	האם בפעילות הארגון מעורבים חומרים רעילים ומסוכנים? ³⁰	
טקסט + קובץ מצורף	כן – מהי מדיניות הטיפול בחומרים אלו? אנא פרטו וצרפו מסמך מדיניות זה	
כן / לא	האם נעשים מאמצים להקטין ולהפחית אריזות?	
טקסט + קובץ מצורף	כן – אנא הסבירו ופרטו ואם קיימת מדיניות בנושא אנא צרפו מסמך מדיניות זה	
	לא – אנא הסבירו מדוע	
יחס לבעלי חיים		
כן / לא	האם לחברה מדיניות בנוגע ליחס לבעלי חיים?	
קובץ מצורף	כן – אנא צרפו מסמך מדיניות זה	
טקסט	לא – אנא הסבירו מדוע אין בנמצא מסמך מדיניות שכזה	
כן / לא	האם החברה מבצעת ניסויים בבעלי חיים?	
טקסט	כן – אנא הסבירו עבור אילו צרכים מתבצעים הניסויים	
כן / לא	האם בהתנהלותה השוטפת של החברה נכללת גם התנהלות עם בעלי חיים למיניהם? (הובלת בעלי חיים, שחיטה ועוד)	
טקסט	כן – אנא פרטו מהו היחס לבעלי החיים במסגרת התנהלות זו	

הנחיות הדיווח המוצגות במסמך זה הינם שילוב של המקורות הבאים:

- הנחיות הדיווח G3 של ה Global Reporting Initiative³¹
- הצעת הנספח הישראלי להנחיות ה G3³²
- הנחיות הדיווח G4 של ה Global Reporting Initiative
- שאלון מעלה 2012³³
- ת"י 10000 לאחריות חברתית³⁴

²⁹ לצורך העניין, השימוש בחומר ממוחזר הינו שימוש בחומר גלם לא בתולי אשר שימוש זה אינו השימוש הראשון בו recycled. שימוש בחומר בר מיחזור recyclable הינו שימוש בחומר גלם אשר לאחר שימוש בו ניתן לעשות בו שימוש חוזר באופן מסודר ואמיתי ולא פוטנציאלי.

³⁰ עפ"י חוק חומרים מסוכנים, התשנ"ג – 1993 - <http://www.sviva.gov.il/subjectsEnv/HazardousMaterials/Pages/default.aspx>

³¹ ראה נספח ב' ב נייר העמדה: "אחריות תאגידית של חברות – חובת דיווח חברתי-סביבתי", המכון לאחריות תאגידית, 2013. [קישור](#)

³² ראה נספח ג' בנייר העמדה: "אחריות תאגידית של חברות – חובת דיווח חברתי-סביבתי", המכון לאחריות תאגידית, 2013. [קישור](#)

³³ ראה קישור לשאלון המלא – [קישור](#)

³⁴ ראה נספח א' בנייר העמדה: "אחריות תאגידית של חברות – חובת דיווח חברתי-סביבתי", המכון לאחריות תאגידית, 2013. [קישור](#)